

JAZYKOVĚDA JAKO VĚDECKÁ DISCIPLÍNA

JAZYKOVĚDA

- Z latinského slova „lingua“ – jazyk
- Vědecká disciplína – zkoumá, studuje a popisuje jazyky, vztahy mezi nimi
- Má svůj historický vývoj

PŘEDMĚT JAZYKOVĚDY

- Předmětem je určení podstaty jazyka a zkoumání jazyka ve všech jeho projevech a aspektech.
- V jeho fungování a vývoji
- Lidská řeč je předmětem, prostředkem i cílem jazykovědného bádání

- Ferdinand de Saussure: *„Předmětem jazykovědy je jazyk jako systém znaků“*

DĚLENÍ JAZYKOVĚDY

1) **TYPOLOGICKÁ LINGVISTIKA** – dle toho, kterými jazyky se zabývá

Zkoumá, jak příbuzné, tak nepříbuzné jazyky. Srovnává je a určuje vlastnosti a charakteristiky vlastní všem jazykům (**jazykové univerzálie**) nebo nachází jevy unikátní (**unikálie**)

DĚLENÍ JAZYKOVĚDY

2) Dle toho, kterou složku jazyka studuje:

a) hlavní:

- FONETIKA
- FONOLOGIE
- MORFOLOGIE
- SYNTAX
- LEXIKOLOGIE
- SÉMANTIKA

b) pomocné:

- ETYMOLOGIE
- DIALEKTOLOGIE
- STYLISTIKA

DĚLENÍ JAZYKOVĚDY

3) obecná lingvistika x speciální lingvistika

OBECNÁ LINGVISTIKA – obecné otázky lidského jazyka

SPECIÁLNÍ LINGVISTIKA – studium určitého (konkrétního) jazyka nebo skupiny příbuzných jazyků

DĚLENÍ JAZYKOVĚDY

4) Teoretická lingvistika x aplikovaná lingvistika

ZÁKLADNÍ JAZYKOVĚDNÉ PŘÍSTUPY

1) Hledisko praktické uplatnitelnosti poznatků

TEORETICKÁ LINGVISTIKA x APLIKOVANÁ LINGVISTIKA

2) Časové hledisko

SYNCHRONIE x DIACHRONIE

ZÁKLADNÍ JAZYKOVĚDNÉ METODY

- 1) **POPISNÁ METODA** – popisuje a analyzuje prvky a části jazykového mechanismu
- 2) **HISTORICKOSROVNÁVACÍ METODA** – poznávání jazyků v jejich historické vývojové dynamice
- 3) **KONFRONTAČNÍ METODA** – stanovování shod a rozdílů ve struktuře dvou nebo více jazyků v určitém stadiu jejich vývoje (příbuzné i nepříbuzné jazyky)

MEZIOBOROVÉ VZTAHY

1) SPOLEČENSKÉ VĚDY:

- Literární věda
- Sémiotika
- Filosofie
- Estetika

2) PŘÍRODNÍ VĚDY:

- Kybernetika
- Teorie informací
- Matematika
- Fyzika
- Fyziologie, anatomie, medicína